

VPI Industries HW-16.5

"TRADUTTORE, TRADITORE"

arsen katić

U ovoj igri riječi i translacije i prepoznavanja tekstura zvuka, LP ploče, ezoterične, no ipak ne i više tako rijetke i nadasve izuzetne, opstoje zahvaljujući entuzijastima poput Harryja Weisfelda i "čudnovatim" napravama poput VPI Industries HW-16.5 čistača ploča, koji će za mnoge glazboljupce koji su ostali vjerni vinilu značiti spas za njihovu LP diskoteku.

Kako Talijani kažu: "traduttore, traditore" ili "prevoditelj, izdajica", što će reći da niti jedan prijevod, niti jedna analogija nisu savršeni. Svaki instrument tvori neku vrstu matrice i prijenos ili translacija esencije tih matrica predstavlja najveći problem reprodukcije glazbe. Da pojasnim uz pomoć vizualnog: može li se napraviti slovo "a" koje će biti prepoznatljivo kao "a" u Helveticici sa samo 35 piksela raspoređenih u polju 5x7? Kad će se pojaviti karakteristike Helvetica pisma, uhvatiti njegova esencija? Osjećaj za esenciju, koji predstavlja centralni problem analogije i prijevoda, izmiče digitaliji. Ali o tome više drugom prilikom. U ovoj igri translacije i prepoznavanja tekstura zvuka, LP ploče, ezoterične i nadasve izuzetne, opstoje i zahvaljujući napravama poput VPI čistača ploča, koji će za mnoge značiti dragi kamen. Stari ali i sadržajniji medij, u jednom razdoblju čak i ismijavan, (digitalija ipak donosi "stvarno" ali i hladno registriranje glazbe), ali preko kojega se još uvijek događa, gradi i kuje glazba kroz golotinju njenih puti, istrajava u referentnom osmišljavanju zakona kretanja po prostranstvu njezinih osebnih varijacija. Organski rast prašine koji se događa pri svakom eksportu-importu ploča iz zaštitnog omota, unatoč svoj pažnji i beskrajoj urednosti vlasnika, umanjuje koeficijent vjernosti i užitka i umanjuje ili uništava idiličnu privlačnost reprodukcije s vinila, te uzrokuje brže trošenje igle i oštećenja u brazdama.

VPI HW-16.5 čistač ploča izgleda kao neugledni crni drveni sanduk s prozirnim plastičnim poklopcem koji natkriva "gramofon" i vakuumsku ručku, a cijeli uređaj je težak 12,5 kg. Alkemički eksperimentator-distributer dao mi je svoju Formula-1 tekućinu za čišćenje, ali i VPI-jevu radi usporedbe. Ravnomjerno raspoređene lokvice tekućine za čišćenje na ploči treba razmazati dok ne dobijete jednoliku opnu (koja se uz VPI-jevu tekućinu čini homogenija i bolje raspoređena), pri čemu se uz trljanje pojavljuje pjena. Ako se tekućina počne prelijevati preko ruba ploče i napravite potop, pretjerali ste, no oko i ruke će vam brzo postati stručni. Kako svaki novi pokret treba naučiti, blagu ruku s početka uskoro sam zamijenio grubljom (uz neznatno bolje rezultate) kako bi se pretresla svaka brazda jer je četka prema pločama blaga i fina, te se stoga, uz umjereno pritiskanje, ne trebate bojati ogrebotina bez obzira na smjer četkanja. Motor ustrajno krči, pogotovo kad se četka drži pritisnuta uz ploču ustrajavajući na svojih 18 okretaja u minuti, ali vas tek zvuk vakuumske pumpe s robusnim 6,5-amperskim motorom zaprepasti i razdrma. Snažna buka, od koje se svaki put trgnete, zasigurno će probuditi zaspale u okolnim prostorijama. Vakuumska ručka-cijev podešava se debljini ploče, privuče joj se i zalijepi svom snagom i, nakon što je isključite nakon 1-2 okretaja, oslobađa suhu, čistu i sjajnu ploču s preglednim reljefom otiska. Poslije otprilike desetak pranja treba isprazniti usisanu tekućinu iz spremnika izrađenog od nehrđajućeg čelika naginjanjem čistača dok iz crijeva ne počne curiti crno-žuto-smeđa otpadna tekućina s nešto taloga! Ukoliko želite izbjeći širenje neugodna mirisa i izbjeći nuspojavi u vidu omamljenosti isparavanjima i gotovo alkoholičarskog opijanja, morat ćete ubrzo otvoriti prozor.

Nakon čišćenja, nove ploče više ne bljeskaju poput trofeja s natjecanja jer je očišćen i poguban masni sloj koji ostaje na ploči nakon njezinog otiskivanja i koji od tada nadalje "neumorno" skuplja prašinu na sebe,

a povećava i trenje igle u brazdi. Zbog toga dolazi do zagrijavanja kontaktne površine na ploči, što rezultira povećanjem šuma ploče i skraćanjem života igle. Što se tiče zvuka, on je ispao čist i jasan, s više strukture i realističnijim krajolikom. Iako pozadina nije postala sasvim tiha, nastupilo je oduševljenje zbog eliminacije znatne množine šumova i pucketanja i uspostavljanja tišine i mira oko izvodača, te druge "arome" i eksplikacije prostora i fokusa oko izvodača, te punoće prisustva instrumenata, koji se sada smiješno lagano "vizualiziraju" zbog otkrivenih mikroskopskih događanja. Na LP ploči tročlane grupe Carmel ("The Drum is Everything", London 810 236), kretnje izvodača postale su brže, aktivnije, osjećao se nemir pjevačice, koja kao da je izišla iz separea, neupadljive kretnje kontrabasa, koji više ne miruje u polumraku, tresak bubnjeva, prezentacija je postala svježija i snažnija, dakle potpuno vinilno poimanje audiofilskog blaženstva. Neobičnim ili škrtim, uglavnom tihim zvucima zahvaljujući novo oslobođenim detaljima probuđenim iz prašinih tmina i tišina vaših ploča i značajno podignutom transparentnošću zvučne slike, omogućeno je, u nekim slučajevima, "izdizanje" glazbala koja kao da su prestala biti zaštićena od pogleda slušatelja, što je naročito bilo primjetno i na monosnimkama (Svjatoslav Richter i Sergej Rahmajinov na Eterni). Ovi podvučeni zvuci djeluju na uzbudljivost i protočnost glazbe, a zvuk je prepun slobode za svakog sudionika. Naravno, taj novi stupanj oslobođenja bio je uglavnom proporcionalan pokrovu ili gomilicama prašine na ploči, iako sam i s nekim potpuno novim pločama postigao neočekivani napredak. Zvučni krajolik zapisan na Reference Recordings RM-1004 (Ravel) VPI kao da je rasvijetlio, a suptilni, vrlo tihi tonovi svugdje su "iskočili", bez obzira na vizualno potpuno čistu površinu ploča. Posebno lijepo bili su osvijetljeni glasovi u pozadini, koji su doslovce podlegli mutaciji, kao i sva titranja na vrhuncima spektra. Pojavilo se bogatije, svjetlije ali i nježnije propinjanje tonova, buđenje instrumenata, koji sada traže i pronalaze svoje stabilno, prirodno stanje kroz fluidnije stvaranje alijanse pa otvaraju rukopis koji se do sada nije mogao pročitati. Sva je glazba postala jedno veliko gradilište kolonije muzičara, izvodači su u pokretu, slobodniji i zaposleniji, prolaze putem koji je sačinjen od početka, toka sa svojim oblikom i kraja (Schubert: "Deutsche Messe", Saphir 717-05 SB). Reprodukcija je obogaćena intuitivnim i očaravajućim primjerima (Munch sa Boston Symphony Orchestra na Victrolis VICS 1100), s nenadanim pojavljivanjem ispranih natpisa-tonova u pozadini, pa se timbar pojavljuje u tehnikoloru, fascinantno i provokativno, finiji i bolji. Glede izbora tekućine, Formula-1 odlikovala se čišćim višim tonovima, boljim fokusom dubokih i s više zraka i prostora oko pojedinih instrumenata u odnosu na VPI tekućinu, koja je jedino i jedva zamjetno bila vjernija u mikro-dinamičkom nijansiranju.

VPI-jev specijalizirani LP "alat" pretvorit će vašu kolekciju ploča u *magnum opus*, jer će na njima razviti do krajnjih mogućnosti muzičku vitalnost i preciznost, profinjenost muzičkih kretnji i punu izražajnost boja bez obzira dolazili li ona od instrumentalista, pjevača ili orkestra. Ukratko, doprinjet će impresiji perfekcije. Ne zaboravite, približavanje je suština blizine.